

[Aage Fogh.]

Der er een Ting, der ikke er lykkedes for dansk Landbrug i samme Periode, og det er at nedbringe Gældsbyrden, den er i Dag praktisk talt den samme som i 1924—25, da vi havde de gyldne Tider. Naar Oppositionspartierne hævder, at de Foranstaltninger, der er gennemført, ingen Virkning har haft, vil jeg sige, at dette er absolut ikke rigtigt. De har haft to Virkninger: de har paa visse Omraader bidraget til at hæve Priserne og forøge Indtægterne for Landbruget — jeg kan her nævne forskellige Ordninger: Kornordning, Sukkerordning, Kødordning, Kartoffelordning og meget andet. Enkelthederne skal jeg ikke diskutere ved denne Lejlighed, men at den samlede Virkning har været prishævende for Landbruget, kan der ikke være Tvivl om. Og paa andre Omraader har man bidraget til at sænke Udgifterne — jeg tænker her bl. a. paa de Ændringer, der foretoges i Skattelovene ved Forliget i 1933.

Paa et vist Tidspunkt var der Udsigt til, at vi herindefra væsentligt kunde have bidraget til at nedbringe Landbrugets Gældsbyrde, nemlig da Gælds-Kommissionen forelagde sit Forslag — saa vidt jeg husker i 1934. Ingen vil kunne benægte, at hvis dette Forslag var blevet gennemført, vilde det have medført en væsentlig Lettelse i det danske Landbrugs Økonomi for de kommende Tider. Jeg tror ogsaa nok, jeg tør understrege, at hvis man her paa Rigsdagen havde været villig til i 1933 at gaa ind for det Konverteringsforslag, der da var fremsat — efter mit Skøn det bedste, vi har haft —, vilde det ogsaa have betydet en væsentlig Lettelse af Rentebyrden for det danske Landbrug. Men disse Forslag blev ikke gennemført. Gælden blev ikke væsentligt paavirket, før vi fik Gælds-saneringsloven i Fjor, som endnu i Øjeblikket ikke er fuldt gennemført, men jeg tror, jeg tør sige, at denne Lov ikke vil faa tilstrækkelig omfattende Virkninger paa dette Omraade.

Som Begrundelse for de Paastande, jeg her har fremført, vil jeg anføre en Række Tal, hentet direkte fra Landøkonomisk Driftsbureaus Beretninger — jeg indrømmer, at Materialet er forholdsvis begrænset, idet vi dér bygger paa 800 Landbrugs Regnskaber, repræsenterende alle Landbrugsstørrelser i alle Landsdele, men det er det bedste Materiale, vi har; hidtil har ingen villet benægte Rigtigheden af de dér fremkomne Tal; det eneste, man har sagt, er, at de sikkert stammer fra Landbrug, der

er bedre end Gennemsnittet, og til denne Opfattelse kan jeg slutte mig, men deres Udslag er sikkert retningsgivende for den Udvikling, der har været inden for alt dansk Landbrugs Økonomi gennem Perioden.

Det bedste Regnskabsaar, vi har haft gennem lange Perioder, er Aaret 1924—25, det er det sidste virkelig gode Aar, dansk Landbrug har haft; 1928—29 var nogenlunde, men ikke saa godt som 1924—25. Regnskabsmæssigt opgjorde man i 1924—25 Landbrugskapitalen til 3 800 Kr. pr. ha, Bruttoudbyttet opgjordes til 1 235 Kr. og Driftsomkostningerne til 989 Kr. Der var da 246 Kr. tilbage til Forrentning, naar Familien og de lejede Arbejdere havde faaet fuldt Arbejdsvederlag, som de vilde have kunnet indtjene i anden Bedrift, og Forrentningsprocenten var ca. 6½. Gennem Tiderne er Tallet faldende; jeg skal ikke opholde mig ved det uhyre mørke Aar, vi havde i 1931—32, men kun understrege, at da var vi nede paa minus 0,4. Derfra er der Fremgang i Bruttoudbyttet ved de Foranstaltninger, der gennemførtes herfra, og den Lettelse, der sker udefra i Driftsomkostningerne, men altsaa ogsaa ved de Foranstaltninger, der gennemførtes her. Jeg konstaterer, at i 1935—36 er Bruttoudbyttet faldet fra at være 1 235 Kr. i 1924 til 616 Kr., altsaa med 50 pCt., Driftsomkostningerne er samtidig faldet fra 989 Kr. til 523 Kr. eller med 47 pCt.; altsaa Driftsomkostningerne og Bruttoudbyttet er faldet omtrent lige meget i Perioden 1924—25 til 1934—35. Det turde vel være et Bevis for, at de Foranstaltninger, som blev gennemført herfra, sammen med de Foranstaltninger, som Landmændene selv med Dygtighed har sat ind ved Beparelser, i mange Tilfælde ud over det rimelige, inden for egen Bedrift, har bragt Balance i saa Henseende.

Men der er en Ting, der ikke væsentligt er gaaet ned, og det er den Kapital, der skal forrentes. (*Grønning*: Skatterne er steget!). Det skal jeg komme tilbage til; det ærede Medlem Hr. Grønnings Udtalelse viser, at han ikke rigtig har fulgt med. Altsaa den Kapital, der skal forrentes, er ikke væsentligt gaaet ned. Bogholderimæssigt er den faldet, men det betyder lidet eller intet for den Landmand, der købte i 1925 og paa det Tidspunkt bandt sig til for steds at forrente en bestemt Gældsbyrde. Jeg tror, vi her staar over for Generalpunktet i den Krise, vi gennemgaar i Dag, og indtil Rigsdagen forstaar at skabe en Lettelse paa dette Omraade, ved at lade Gælden nedskrive